

ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI

UNIVERZITET U SARAJEVU

FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA U SARAJEVU

DIPLOMA U ISLAMSKIM NAUKAMA 2017

PROSPEKT

Sarajevo, decembar 2016.

DIPLOMA U ISLAMSKIM NAUKAMA

UVOD

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu organizira tromjesečni program pod nazivom Diploma u islamskim naukama. Nastava će biti izvođena na bosanskom i engleskom jeziku. Svi časovi će biti održavani u historijskom ambijentu Fakulteta. Svi predavači su iz reda nastavnog osoblja Fakulteta islamskih nauka.

Program na bosanskom jeziku namijenjen je javnim djelatnicima, političarima, osobama zaposlenim u obrazovanju, bibliotekama, državnoj administraciji, medijima, aparatima političkih stranaka, kompanijama i ostalim zainteresiranim za studij islamskih nauka. Ovakva vrsta kursa u Sarajevu se organizira četrnaesti put. Svi učesnici koji uspješno završe kurs dobit će *certifikat* od Fakulteta islamskih nauka.

FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA

Fakultet islamskih nauka je najstarija i najprestižnija institucija visokoškolskog islamskog obrazovanja u jugoistočnoj Evropi. Islamska zajednica u BiH osnovala je Fakultet 1977. godine. Fakultet, ipak, ima puno dužu tradiciju visokog islamskog obrazovanja u Sarajevu, i ona počinje 1537. godine uspostavom Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu. Fakultet se također smatra nasljednikom Šerijatske sudačke škole za kadije (osnovana 1887. godine), koja se kasnije zvala Viša islamska šerijatsko-teološka škola (VIŠT). Fakultet je danas smješten u zgradi stare Šerijatske sudačke škole za kadije, inače sagrađenoj u prepoznatljivom neomaurskom stilu daleke 1887. za potrebe Škole. U septembru 2004. Fakultet je postao pridružena članica Univerziteta u Sarajevu.

Studij na Fakultetu organiziran je u tri ciklusa. Prvi ciklus ima tri programa: Islamsku teologiju, Islamsku vjeronauku i religijsku pedagogiju te studijski program za imame, hatibe i muallime. Drugi ciklus je jedinstveni studij i vodi do stepena magistra a treći ciklus vodi do stepena doktora islamskih nauka.

Do sada je na Fakultetu diplomiralo 1060 studenata i studentica, 95 postdiplomaca je magistriralo, i odbranjeno je 36 doktorskih disertacija. Na Fakultetu trenutno radi 32 stalno uposlenih nastavnika i saradnika.

DIPLOMA U ISLAMSKIM NAUKAMA

Ovaj program je koncipiran tako da zainteresiranim osobama iz privatnog i javnog sektora da pregled islamskoga učenja i njegove interpretacije. Program je osmišljen da osigura uvod u znanstveni pregled islamske doktrine, prava i etike, historije i kulture s posebnim fokusom na BiH.

STRUKTURA PROGRAMA

Program se sastoji od dva predmeta podijeljena u sedam modula: *Uvod u islam* (Kratak pregled historije islama; Uvod u islamsku doktrinu; Islamski sveti tekstovi; Islamsko pravo i etika) i *Islam u Bosni i Hercegovini* (Islamska kultura u BiH; Islamske institucije u BiH; Savremeno islamsko mišljenje u BiH). Program uključuje i posjetu islamskim institucijama u Sarajevu. Svakog utorka i četvrtka bit će održavana tri sata na Fakultetu u Sarajevu poslije 18h. Detaljan kalendar predavanja bit će utvrđen na početku programa u dogovoru sa polaznicima.

OCJENJIVANJE

Ocjenjivanje za program Diploma u islamskim naukama je kako slijedi:

- Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje na časovima 40%
- Pisani rad 60%.
- Za uspješan završetak Programa obavezno je 80% prisustvo nastavi.

ZAHTJEVI ZA UPIS

Kandidat koji želi pristupiti programu mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1. Univerzitetna diploma iz bilo koje discipline, ili
2. Diploma četverogodišnje srednje škole i najmanje tri godine radnog iskustva.

TROŠKOVI

Učesnik će platiti troškove programa u visini 500 KM (petstotina konvertibilnih maraka) prije početka kursa. Ovaj iznos pokriva troškove programa. U saradnji sa Centrom za napredne studije Fakultet islamskih nauka osigurao je četrnaest stipendija za polaznike kojima je ovo dio profesionalne doedukacije (npr. nastavnici u obrazovnim ustanovama, novinari, studenti i sl.). U prijavnom obrascu postoji mogućnost prijave za korištenje stipendije ukoliko polaznik pripada jednoj od navedenih kategorija.

PRIJAVA I REGISTRACIJA

Svako ko želi učestvovati u ovom programu treba ispuniti prijavni obrazac. Prijavni obrazac dostupan je na web stranici Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu www.fin.unsa.ba. Popunjen obrazac se može dostaviti na adresu: Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, Čemerlina 54, 71 000 Sarajevo, putem fax-a: + 387 33 251 044 ili e-maila: mujesira.zimic@fin.unsa.ba najkasnije do petka, 06. januara 2017., do 15,00 sati. Primljeni kandidati bit će obaviješteni do srijede, 11. januara 2017. godine.

Primljeni kandidati trebaju najkasnije do 18. januara 2017. do 15,00 sati izmiriti troškove upisa na račun Rijasetu islamske zajednice u BiH kod Vakufske banke d.d., na broj: 1602005500015065 sa naznakom: Uplata za program Diploma u islamskim naukama, 500 KM. Planirano je da nastava počne u utorak, 24. januara 2017. u 18,00 sati održavanjem prvog predavanja. Okončanje programa predviđeno je za početak maja 2017. godine.

Za ostale informacije možete se obratiti koordinatorici projekta Mujesiri Zimić-Gljiva ili direktorici programa dr. Zehri Alispahić na tel: 033 232 982 ili putem e-maila: mujesira.zimic@fin.unsa.ba.

ADRESA:

Fakultet islamskih nauka, Ćemerlina 54, 71000 Sarajevo; Tel: 033 232 982 ili 251 043, Fax: 033 251 044; Web: www.fin.unsa.ba.

MODULI

I KRATAK PREGLED HISTORIJE ISLAMA

Ovaj kurs daje kratak pregled 14 stoljeća islamske historije: glavna razdoblja, događaje, ličnosti, teme i procese. Ovo gradivo trebalo bi omogućiti učesnicima programa lakše praćenje sadržaja narednih modula.

Literatura

Karen Armstrong, *Islam: kratka povijest*, Zagreb, Alfa, 2008.

II UVOD U ISLAMSKO UČENJE O BOGU, SVIJETU I ČOVJEKU

Ovaj kurs će ponuditi kratki pregled sadržaja šest temeljnih članaka (principa) islamske vjere. To će biti popraćeno relevantnim tekstovima i interpretativnim teološkim tokovima iz klasične i moderne islamske literature. Kada god bude nužno ponudit će se i usporedba sa judeo-kršćanskim religijskim i teološkim učenjem. Sadržaji koji su uključeni u program:

1. Islamsko učenje o Uzvišenom Bogu (religijska metafizika i kosmologija);
2. Islamsko učenje o melekima (angelologija);
3. Islamsko učenje o Svetim Knjigama (revelacija);
4. Islamsko učenje o Božijim poslanicima (profetologija i teološka antropologija);
5. Islamsko učenje o Posljednjem Danu (eshatologija);
6. Islamsko učenje o predodređenju.

Literatura

1. M.M. Sharif, *Historija islamske filozofije*, I,II, Zagreb, 1988, str. 159-215, I;
2. F. Rahman, *Duh islama*, Beograd, 1983, str. 169-181;
3. M. Hamidullah, *Muhammed a.s II*, Zagreb, 1977, str. 53-89;
4. R. Garodi, *Živi islam*, Sarajevo, 2000, str. 69-80;

5. H. Laoust, *Raskoli u islamu*, Zagreb, 1989, str. 351-360, 379-386, 394-404;
6. M. Ikbal, *Obnova vjerske misli u islamu*, Sarajevo, 2000, str. 19-48;
7. H. Đozo, *Islam u vremenu*, Sarajevo, 1977, str. 23-128;
8. *Islamska misao h. Mehmeda Handžića*, izbor radova, Sarajevo, 1994, str. 175-201.
9. N. Smailagić, *Leksikon islama*, Sarajevo, 1989, Allah, iman, kelam, reformizam...
10. M. Lings, *Muhammad, život vjerovjesnika Muhammeda zasnovan na najranijim izvorima*, Sarajevo, 1996, str. 402-404, 406-411.

III ISLAMSKI SVETI TEKSTOVI (KUR'AN I HADIS)

Ovaj kurs će sagledati značenje Objave i Sunneta. Ovi termini će biti detaljno objašnjeni u različitim varijantama vezanim za razvoj znanosti Kur'ana i islamske tradicije Sunneta. Bit će predstavljena i neka moderna tumačenja spomenutih tema. U program su uključene sljedeće teme:

1. Značenje Kur'ana i njegova definicija;
2. Glavne teme Kur'ana;
3. Riječ Božija, izvor znanja i akcije;
4. Porijeklo i razvoj Tradicije;
5. Način prijenosa i proučavanja sunneta u doba Poslanikovog, a.s., života i njegovih ashaba;
6. Doktrinarna i kulturna važnost Sunneta.

Literatura

1. Jusuf Ramić, *Tefsir historija i metodologija*, Sarajevo, 2001, str. 3-12;
2. J. Ramić, *Povodi objave Kur'ana*, Sarajevo, 1984, Uvodni dio;
3. F. Rahman, *Duh islama*, Beograd, 1983, str. 89-104;
4. M. Hamidullah, *Muhammed a.s II*, Zagreb, 1977, str. 39-74;
5. Enes Karić, *Semantika Kur'ana*, Sarajevo, 1998;
6. M. Handžić, *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, Sarajevo, 1972;
7. Omer Nakičević, *Uvod u hadiske znanosti*, Sarajevo, 1986.

IV ISLAMSKO PRAVO I ETIKA

Cilj ovog modula jeste da studente upozna s porijeklom i prirodom islamskoga prava, njegovim historijskim razvojem i mehanizmima primjene u muslimanskim društvima. Modul Islamsko pravo i etika uključuje sljedeća pitanja:

1. Pojam i izvori islamskoga prava;
2. Ciljevi islamskoga prava;

3. Pregled razvoja islamskog prava (periodizacija);
4. Glavne pravne škole u islamu;
5. Primjena islamskoga prava u savremenom kontekstu;
6. Neka aktuelna pitanja u islamskom pravu.

Literatura

1. Seid Ramadan, *Islamsko pravo, izvor i razvoj*, preveo Fikret Karčić, (Sarajevo: Starješinstvo Islamske Zajednice Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovenije, 1984.) 17 – 37.
2. Ibrahim Džananović, *Idžtihad u prva četiri stoljeća islama*, (Sarajevo: Fakultet islamskih nauka, 1999.) 9-21, 61-81.
3. Enes Ljevaković, *Analogija (qijas) u teorijskopравnim djelima Mustafe Ejubovića Šejh Juje*, neobjavljena doktorska disertacija, (Sarajevo: FIN, 2002.) 74-84, 92-93.
4. Fikret Karčić, *Studije o šerijatskom pravu*, (Sarajevo: Bemust, 1997.) 11-18, 107-126.
5. Fikret Karčić, *Istorija šerijatskog prava*, (Sarajevo: Fakultet islamskih nauka, 1997.) 21- 117.
6. Fikret Karčić, *Šerijatsko pravo u ustavima savremenih muslimanskih zemalja, Šerijatsko pravo u savremenim društvima*, priredili Fikret Karčić i Enes Karić, (Sarajevo: Pravni centar Fond otvoreno društvo BiH, 1998.) 9-38.
7. Fethi Osman, *Džihad: Legitimna borba za ljudska prava, Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate*, priredio Enes Karić, (Sarajevo: Pravni centar Fond otvoreno društvo BiH, 1996.) 213-229.
8. *Kairska deklaracija o ljudskim pravima, Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate*, priredio Enes Karić, (Sarajevo: Pravni centar Fond otvoreno društvo BiH, 1996.) 275-283.
9. Abulhasan Beni Sadr, *Kur' an i ljudska prava*, (Sarajevo: El-Kalem, 1990.) 93-149.
10. Ibrahim Džananović, *Ljudska prava u islamu*, referat podnešen na Simpoziju o ljudskim pravima u Gracu.

V ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI

Ovaj kurs će polaznicima ponuditi osnovne informacije o karakteru, specifičnostima, glavnim sadržajima i krajnjim dometima islamske kulture Bošnjaka, što uključuje:

1. Porijeklo bh. muslimana;
2. Grad i gradski život (transformacija srednjovjekovnih naselja u gradove islamskoga tipa);
3. Pismo, knjiga i obrazovanje;
4. Žena i porodica;
5. Sakralna i profana arhitektura;
6. Duhovna kultura.

Literatura

1. M. Hadžijahić i dr., *Islam i muslimani u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo, 1994, str. 29-52;
2. M. Imamović, *Historija Bošnjaka*, Sarajevo, 1997, str. 138-180;
3. A. Handžić, O formiranju nekih gradskih naselja u Bosni u XVI stoljeću (uloga države i vakufa), *POF*, XXV/1975, Sarajevo, 1977, str. 133-169;
4. M. Imamović, Gradovi i gradski život, *Historija Bošnjaka*, Sarajevo, 1977, str. 181-207;
5. I. Kasumović, *Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave*, Islamski kulturni centar, Mostar, 1999, str. 25-35, 76-83, 152-156;
6. A. Bejtović, "Spomenici osmanlijske arhitekture u BiH", *POF*, III-IV/1952-1953, Sarajevo, 1953, str. 229-297;
7. M. Maglajlić, "Skica za pregled Bošnjačke književnosti", *Znakovi vremena*, zima-proljeće 2000, vol. II, dvobroj 7/8, str. 181-202.

VI ISLAMSKJE INSTITUCIJE U BIH

Ovaj modul je zamišljen da učesnicima približi historijski razvoj i organizacionu strukturu Islamske zajednice u BiH, njene obrazovne i vakufske institucije, sufijske redove i titule koje se koriste za označavanje muslimanskih učenjaka. Ovaj modul sadrži sljedeće teme:

1. Historijski razvoja IZ-e u BiH (1882-2002);
2. Današnja organizaciona struktura IZ-e;
3. Ulema, Reisu-l-ulema, muftija, muderris, imam, hatib, muallim, kadija, itd.;
4. Obrazovne institucije Islamske zajednice: medrese, akademije, Fakultet islamskih nauka, Gazi Husrev-begova biblioteka;
5. Vakuf (definicija, tipovi i uloga, sadašnja situacija, pitanje restitucije);
6. Sufijski redovi u BiH:

Literatura

1. Enes Durmišević, *Uspostava i pravni položaj Rijasete islamske zajednice u Bosni i Hercegovini 1882-1899*. (Sarajevo; Magistarski rad, 2002) str. 173-181;
2. Mustafa Imamović, *Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini i bivšoj Jugoslaviji*: (Sarajevo, Glasnik br. 1-2, Vrhovno islamsko starješinstvo, 1992,) str. 90-101.
3. *Ustavi Islamske zajednice*:(zadnji Ustav od 26. 11. 1997., Sarajevo, Rijaset islamske zajednice, 1422/2001.) str. 347-367.
4. Omer Nakičević, *Istorijski razvoj institucije Rijasete*: (Sarajevo, Rijaset islamske zajednice 1996), str. 45-58.

5. Fikret Karčić, *Istorija šerijatskog prava*: (Sarajevo, Islamski teološki fakultet, 1992.), str. 125-138.
6. Mustafa Hasani, *Uloga muftije i fetve u društvenom i vjerskom životu muslimana Bosne i Hercegovine*: (Magistarski rad, Sarajevo; Fakultet islamskih nauka 2001.), str. 7-9 i 23-28.
7. Ibrahim Džananović, *Vakufi u svjetlu islamskih propisa*: (Sarajevo, Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, knjiga IX-X 1983.), str. 9-16
8. Fikret Karčić, *Međunarodno pravno regulisanje vakufa u jugoslovenskim zemljama*: (Sarajevo Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, knjiga IX-X 1983.), str. 141-153.
9. Džemal Ćehajić, *Društveno politički, religiozni, književni i drugi aspekti derviških redova u jugoslovenskim zemljama*: (Sarajevo, POF, br. 34/1984; 1985.), str. 93-113.
10. Fikret Karčić, *Šerijatski sudovi u Jugoslaviji 1918-1941*: (Sarajevo, VIS, 1986.), str. 33-47.

VII SAVREMENO ISLAMSKO MIŠLJENJE U BIH

Cilj je ovog modula dati kratki historijski pregled islamskoga mišljenja u BiH, navesti najznačajnije predstavnike i pitanja u savremenom islamskom mišljenju u Bosni i Hercegovini. U modulu će biti obrađena sljedeća pitanja:

1. Institucionalni centri islamskoga mišljenja;
2. Islamsko mišljenje u BiH na razmeđu staroga i novoga (1878-1945);
3. Debate bosanskih muslimana o reformama i obnovi u 20. stoljeću;
4. Islamsko mišljenje u BiH u socijalističkom periodu(1945-1990);
5. Savremeni razvoj islamskoga mišljenja u BiH (1990. do danas);
6. Kur'anske studije u BiH u 20. stoljeću.

Literatura

Enes Karić, *Islamsko mišljenje u BiH u XX stoljeću*, El-Kalem.

